

NACIONALINĖ TEISĖS ŽINIŲ OLIMPIADA 2024

Konstitucinė teisė

Mykolas Romeris
universitetas

**Konstitucija – mūsų
visų kelrodis!**

Mykolas Romeris
universitetas

Konstitucinė teisė – kas tai?

Konstitucinė teisė – tai mokslas apie
Konstituciją.

Pati [Konstitucija](#) - aukščiausią teisinę galią turintis valstybės teisės aktas, priimtas 1992 m. spalio 25 d. visos Tautos sutarimu ir keičiamas ypatinga tvarka. [Konstitucijoje](#) išdėstytos pagrindinės taisyklės, pagal kurias gyvena valstybė ir jos visuomenė: joje nustatyti valstybės valdžios organizavimo ir veikimo pagrindai, valstybės valdžios institucijų tarpusavio santykiai, įtvirtintos svarbiausios kiekvieno asmens teisės ir laisvės.

Konstitucija nėra vienas iš įstatymų ar konstitucinių įstatymų, o ypatingas teisės aktas, iškylantis virš visų kitų. Visa kita teisė – įstatymai ir kiti teisės aktai bei Lietuvos ratifikuotos tarptautinės sutartys turi atitikti Konstituciją!

Mykolas Romeris
universitetas

Kam reikalinga konstitucinė teisė?

Tam, kad pažinti Konstituciją, kuri apima visas valstybės ir visuomenės gyvenimo sritis: joje įtvirtintos pagrindinės žmogaus teisės ir laisvės, numatyta kokiais būdais ir priemonėmis galima jas apginti, kada ir kas gali jas riboti, kaip jomis naudotis.

Konstitucijoje taip pat nurodytos pagrindinės valstybės valdžios institucijos - Seimas, Respublikos Prezidentas, Vyriausybė, teismai, įvardyta jų rinkimų, sudarymo tvarka, įgaliojimai bei jų tarpusavio santykiai.

Konstitucijoje deklaruojamos esminės valstybės ir visuomenės vertybės: tautos suverenitetas, demokratija, nepriklausomybė, valdžių savarankiškumas, prigimtinės žmogaus teisės ir laisvės, pagarba teisei, pilietiškumas, teisingumas, ir kt.

Mykolas Romeris
universitetas

Konstitucinės teisės šaltiniai

Konstitucinės teisės svarbiausias šaltinis yra [Konstitucija!](#)

Konstitucinės teisės šaltiniais yra laikoma tik pati Konstitucija, kurią sudaro pagrindinis tekstas ir keturios sudėtinės dalys:

1991 m. vasario 11 d. Konstitucinis įstatymas „Dėl Lietuvos valstybės“;

1992 m. birželio 8 d. Konstitucinis aktas „Dėl Lietuvos Respublikos nesijungimo į postsovietines Rytų sąjungas“;

1992 m. spalio 25 d. Įstatymas „Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos įsigaliojimo tvarkos“;

2004 m. liepos 13 d. Konstitucinis aktas „Dėl Lietuvos Respublikos narystės Europos Sąjungoje“,

ir [Konstitucinio Teismo](#) suformuota oficialioji konstitucinė doktrina – Konstitucijos nuostatų aiškinimas, atskleidžiantis lakoniškų Konstitucijos normų prasmę.

Visų kitų teisės šakų normos detalizuoja ir įgyvendina Konstitucijos nuostatas!

Mykolas Romeris
universitetas

Konstitucinis rinkimų teisės įtvirtinimas

Konstitucija užtikrinta, jog kiekvienas šalies pilietis, kuris rinkimų dieną yra sulaukęs 18 metų, turi rinkimų teisę.

Ši teisė suteikia kiekvienam piliečiui teisę rinkti valdžios atstovus (aktyvioji rinkimų teisė), kurie bus atsakingi visuomenei už priimtus sprendimus ir teisę būti išrinktam (pasyvioji rinkimų teisė).

Lietuvoje organizuojami tiesioginiai Lietuvos Respublikos Prezidento, Seimo, savivaldybių tarybų ir merų rinkimai bei rinkimai į Europos Parlamentą. Respublikos Prezidentas ir Europos Parlamento nariai renkami 5 metų kadencijai. Seimo nariai, savivaldybių tarybų nariai ir merai – 4 metams.

Mykolas Romeris
universitetas

Konstitucijos saugotojas – Konstitucinis Teismas

Konstitucinis Teismas, kurį sudaro 9 teisėjai, prižiūri, kad niekas nepažeistų Konstitucijos. Jam pavesta tikrinti, ar Seimo priimti įstatymai, Vyriausybės nutarimai ar Respublikos Prezidento dekretai neprieštarauja aukščiausią teisinę galią turinčiam teisės aktui – Konstitucijai.

Tikrindamas teisės aktų atitiktį Konstitucijai, Konstitucinis Teismas vienintelis iš visų institucijų oficialiai aiškina Konstitucijos nuostatas. Taip jis formuoja visiems privalomą oficialiąją konstitucinę doktriną, kurioje trumpos ir lakoniškos Konstitucijos nuostatos paaiškinamos plačiau.

Į Konstitucinį Teismą su prašymu patikrinti, ar koks nors teisės aktas neprieštarauja Konstitucijai gali kreiptis Seimas arba Seimo narių grupė, Vyriausybė, Respublikos Prezidentas, teismai, taip pat bet kuris asmuo, manantis, kad kokiu nors teisės aktu yra pažeistos jo konstitucinės teisės ir laisvės.

Mykolas Romeris
universitetas

Kodėl moksleiviams aktuali konstitucinė teisė?

Konstitucijoje yra įtvirtina ir tokių teisių ir laisvių, kurios aktualios moksleiviams, jų santykiams su tėvais. Pavyzdžiui:

- * Asmenims iki 16 metų mokslas privalomas!
- * Mokymas valstybinėse bendrojo lavinimo, profesinėse bei aukštesniosiose mokyklose yra nemokamas.
- * Aukštasis mokslas prieinamas visiems pagal kiekvieno gebėjimus.

- * Gerai besimokantiems piliečiams valstybinės aukštosiose mokyklose laiduojamas nemokamas mokslas!
- * Vaikų pareiga – gerbti tėvus, globoti juos senatvėje ir tausoti jų palikimą.
- * Nepilnamečius vaikus gina įstatymas.

Mykolas Romeris
universitetas

Praktinė situacija

Viename Lietuvos krepšinio klube pradėjo žaisti legionierius iš JAV. Jo puikaus žaidimo dėka klubas pasiekė reikšmingų pergalių. Po metų krepšininkas kreipėsi į Respublikos Prezidentą prašydamas suteikti jam Lietuvos Respublikos pilietybę išimties tvarka už nuopelnus Lietuvos valstybei. Krepšininko prašymą palaikė daug žmonių dėl to, kad jis garsina Lietuvos vardą pasaulyje, o turėdamas pilietybę galėtų žaisti rinktinėje. Deja, Prezidentas tokio prašymo patenkinti negali. Norint jį tenkinti svarbios dvi sąlygos: nuopelnai valstybei ir asmens integravimasis į Lietuvos visuomenę.

Ypatingais nuopelnais Lietuvos valstybei laikoma veikla, kuria asmuo ypač reikšmingai prisideda prie šalies valstybingumo stiprinimo, galios ir autoriteto tarptautinėje bendruomenėje didinimo. Laikoma, kad asmuo integravosi į Lietuvos visuomenę, jei jis geba bendrauti lietuvių kalba, nuolat čia gyvena arba yra kitų akivaizdžių įrodymų, patvirtinančių, kad asmuo yra integravęsis į Lietuvos visuomenę.

Mykolas Romeris
universitetas

Daugiau informacijos – medžiagoje olimpiados pasirengimui

Mykolas Romeris
universitetas

NACIONALINĖ TEISĖS ŽINIŲ OLIMPIADA

Mykolas Romeris
universitetas

